

SYLABUS – OPIS ZAJĘĆ / PRZEDMIOTU

I. Informacje ogólne

1. Nazwa zajęć/przedmiotu: **Zarys historii językoznawstwa** (Selected aspects of linguistics)
2. Kod zajęć/przedmiotu: **15-WZZJ-ZU ...** ([Link USOSWeb](#))
3. Rodzaj zajęć/przedmiotu (obowiązkowy)
4. Kierunek studiów: **filologia angielska**
5. Poziom studiów (II stopień)
6. Profil studiów (ogólnoakademicki / praktyczny): **ogólnoakademicki**
7. Rok studiów (jeśli obowiązuje) **drugi**
8. Rodzaje zajęć i liczba godzin **24 h CW**
9. Liczba punktów ECTS **5**
10. Imię, nazwisko, tytuł / stopień naukowy, adres e-mail wykładowcy (wykładowców*) / prowadzących zajęcia: **prof. ucz. dr hab. Elżbieta Wąsik; elawasik@amu.edu.pl**
11. Język wykładowy: **angielski**
12. Zajęcia / przedmiot prowadzone zdalnie (tak [częściowo/w całości] / nie) **nie**
(W 2020/21 na mocy zarządzenia JMR przedmiot realizowany w całości na odległość.)

*proszę podkreślić koordynatora przedmiotu

II. Informacje szczegółowe

1. Cele zajęć/przedmiotu: **przedstawienie osiągnięć językoznawstwa i nielingwistycznych nauk o języku dotyczących roli języka jako środka ludzkiego poznania i komunikacji; pokazanie wkładu dyscyplin zajmujących się językiem do rozumienia człowieka z punktu widzenia jego wewnętrznych i zewnętrznych uwarunkowań na tle osiągnięć innych dziedzin nauki w ogóle**
2. Wymagania wstępne w zakresie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych (jeśli obowiązują): **Wiedza z zakresu gramatyki opisowej i praktycznej i kontrastywnej języka angielskiego; Ogólna wiedza na temat rozwoju i miejsca lingwistyki wśród innych nauk oraz możliwości społecznego zastosowania osiągnięć lingwistyki; Zainteresowanie współczesnymi podejściami do języka, jego strukturą, przyswajaniem i użyciem języka z punktu widzenia jego relacji do pojedynczych użytkowników jako przedstawicieli kultury i członków społeczeństwa**
3. Efekty uczenia się (EU) dla zajęć i odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku studiów

Symbol EU dla modułu zajęć/przedmiotu	Po zakończeniu modułu i potwierdzeniu osiągnięcia EK student /ka:	Symbole EU dla kierunku studiów
15-ZHJ-ZU_01	Zna na poziomie rozszerzonym i właściwie stosuje terminologię specjalistyczną z zakresu językoznawstwa; Potrafi umiejętnie i merytorycznie argumentować z wykorzystaniem poglądów własnych i cudzych; Jest gotów do świadomego kształtowania i pielęgnowania własnych upodobań kulturalnych, systematycznego uczestnictwa w życiu kulturalnym i interesowania się wydarzeniami kulturalnymi;	K_W02 K_U05 K_K07
15-ZHJ-ZU_02	Zna w pogłębionym stopniu dokonania i szkoły badawcze oraz powiązania badań językoznawczych z innymi dziedzinami nauki i dyscyplinami naukowymi obszaru nauk humanistycznych; Potrafi analizować prace innych autorów, syntezować różne poglądy, dobierać metody, opracowywać i prezentować wyniki; Jest gotów do świadomego kształtowania i pielęgnowania własnych upodobań kulturalnych, systematycznego	K_W05 K_U02 K_K07

	uczestnictwa w życiu kulturalnym i interesowania się wydarzeniami kulturalnymi;	
15-ZHJ-ZU_03	Zna w pogłębionym stopniu dokonania i szkoły badawcze oraz powiązania badań językoznawczych z innymi dziedzinami nauki i dyscyplinami naukowymi obszaru nauk humanistycznych; Potrafi analizować prace innych autorów, syntezować różne poglądy, dobierać metody, opracowywać i prezentować wyniki; Jest gotów do świadomego kształtowania i pielęgnowania własnych upodobań kulturalnych, systematycznego uczestnictwa w życiu kulturalnym i interesowania się wydarzeniami kulturalnymi;	K_W05 K_U02 K_K07
15-ZHJ-ZU_04	Zna w pogłębionym stopniu dokonania i szkoły badawcze oraz powiązania badań językoznawczych z innymi dziedzinami nauki i dyscyplinami naukowymi obszaru nauk humanistycznych; Potrafi analizować prace innych autorów, syntezować różne poglądy, dobierać metody, opracowywać i prezentować wyniki; Jest gotów do świadomego kształtowania i pielęgnowania własnych upodobań kulturalnych, systematycznego uczestnictwa w życiu kulturalnym i interesowania się wydarzeniami kulturalnymi;	K_W05 K_U02 K_K07
15-ZHJ-ZU_05	Zna w pogłębionym stopniu dokonania i szkoły badawcze oraz powiązania badań językoznawczych z innymi dziedzinami nauki i dyscyplinami naukowymi obszaru nauk humanistycznych; Potrafi integrować wiedzę z różnych dyscyplin w zakresie nauk humanistycznych i stosować ją w sytuacjach profesjonalnych; Jest gotów do świadomego kształtowania i pielęgnowania własnych upodobań kulturalnych, systematycznego uczestnictwa w życiu kulturalnym i interesowania się wydarzeniami kulturalnymi;	K_W05 K_U04 K_K07
15-ZHJ-ZU_06	Zna pogłębioną przedmiotową i metodologiczną specyfikę badań nad użyciem i przyswajaniem języka polskiego i angielskiego lub badań nad literaturą angielskiego obszaru językowego oraz ich kontekstami kulturowymi i historycznymi; jak pogłębiać swoją wiedzę i twórczo stosować w działalności zawodowej kompleksową naturę języka i historyczną zmienność jego znaczeń; Potrafi integrować wiedzę z różnych dyscyplin w zakresie nauk humanistycznych i stosować ją w sytuacjach profesjonalnych; Jest gotów do analizowania i objaśniania relacji zachodzących między kulturą i jej instytucjami oraz mediami a mechanizmami władzy;	K_W01; K_W09 K_U04 K_K06
15-ZHJ-ZU_07	Zna pogłębioną przedmiotową i metodologiczną specyfikę badań nad użyciem i przyswajaniem języka polskiego i angielskiego lub badań nad literaturą angielskiego obszaru językowego oraz ich kontekstami kulturowymi i historycznymi; jak pogłębiać swoją wiedzę i twórczo stosować w działalności zawodowej: Potrafi formułować krytyczne opinie o wytworach kultury i cywilizacji na podstawie wiedzy naukowej i doświadczenia, rozumieć rolę kultury języka i twórczości literackiej, komunikacji kulturowej i interkulturowej; Jest gotów do analizowania i objaśniania relacji zachodzących między kulturą i jej instytucjami oraz mediami a mechanizmami władzy;	K_W01 K_U06 K_K06
15-ZHJ-ZU_08	Zna w pogłębionym stopniu dokonania i szkoły badawcze oraz powiązania badań językoznawczych lub	K_W05

	literaturoznawczych z innymi dziedzinami nauki i dyscyplinami naukowymi obszaru nauk humanistycznych; Potrafi umiejętnie i merytorycznie argumentować z wykorzystaniem poglądów własnych i cudzych; Jest gotów do świadomego kształtowania i pielęgnowania własnych upodobań kulturalnych, systematycznego uczestnictwa w życiu kulturalnym i interesowania się wydarzeniami kulturalnymi;	K_U05 K_K07
15-ZHJ-ZU_09	Zna w pogłębionym stopniu dokonania i szkoły badawcze oraz powiązania badań językoznawczych lub literaturoznawczych z innymi dziedzinami nauki i dyscyplinami naukowymi obszaru nauk humanistycznych; Potrafi umiejętnie i merytorycznie argumentować z wykorzystaniem poglądów własnych i cudzych; Jest gotów do świadomego kształtowania i pielęgnowania własnych upodobań kulturalnych, systematycznego uczestnictwa w życiu kulturalnym i interesowania się wydarzeniami kulturalnymi;	K_W05 K_U05 K_K07
15-ZHJ-ZU_10	Zna w pogłębionym stopniu dokonania i szkoły badawcze oraz powiązania badań językoznawczych lub literaturoznawczych z innymi dziedzinami nauki i dyscyplinami naukowymi obszaru nauk humanistycznych; Potrafi umiejętnie i merytorycznie argumentować z wykorzystaniem poglądów własnych i cudzych; Jest gotów do świadomego kształtowania i pielęgnowania własnych upodobań kulturalnych, systematycznego uczestnictwa w życiu kulturalnym i interesowania się wydarzeniami kulturalnymi;	K_W05 K_U05 K_K07
15-ZHJ-ZU_11	Zna w pogłębionym stopniu dokonania i szkoły badawcze oraz powiązania badań językoznawczych lub literaturoznawczych z innymi dziedzinami nauki i dyscyplinami naukowymi obszaru nauk humanistycznych; Potrafi umiejętnie i merytorycznie argumentować z wykorzystaniem poglądów własnych i cudzych; Jest gotów do świadomego kształtowania i pielęgnowania własnych upodobań kulturalnych, systematycznego uczestnictwa w życiu kulturalnym i interesowania się wydarzeniami kulturalnymi;	K_W05 K_U05 K_K07
15-ZHJ-ZU_12	Zna w pogłębionym stopniu dokonania i szkoły badawcze oraz powiązania badań językoznawczych lub literaturoznawczych z innymi dziedzinami nauki i dyscyplinami naukowymi obszaru nauk humanistycznych; Potrafi umiejętnie i merytorycznie argumentować z wykorzystaniem poglądów własnych i cudzych; Jest gotów do świadomego kształtowania i pielęgnowania własnych upodobań kulturalnych, systematycznego uczestnictwa w życiu kulturalnym i interesowania się wydarzeniami kulturalnymi;	K_W05 K_U05 K_K07

4. Treści programowe zapewniające uzyskanie efektów uczenia się (EU) z odniesieniem do odpowiednich efektów uczenia się (EU) dla zajęć/przedmiotu

Opis treści kształcenia modułu zajęć/przedmiotu	Symbol/symbole EU dla modułu zajęć/przedmiotu
Kurs rozpoczyna się od (1) omówienia podstaw znajomości języka stworzonych przez myślicieli starożytnych i współczesnych uczonych do końca XIX wieku.	15-ZHJ-ZU_01
Koncentruje się ona jednak głównie na wybranych współczesnych teoriach językowych. Należą do nich zwłaszcza (2) kazańska szkoła językoznawstwa polskiego i językoznawstwo ogólne Ferdynanda de Saussure'a,	15-ZHJ-ZU_02
(3) zasada abstrahującej relewancji w teorii języka Karla Bühlera, fonologia jako funkcjonalna teoria dźwięków w Szkole Praskiej oraz forma i substancja w glossematyce Louisa Hjelmsleva,	15-ZHJ-ZU_03

(4) mentalizm w badaniach nad językiem, behawioralny strukturalizm dystrybucyjny w USA oraz generatywizm Noama Chomsky'ego,	15-ZHJ-ZU_04
(5) teorie języka jako podstawa klasyfikacji dyscyplin akademickich, autonomia języka a jego użycie jako środka komunikacji i poznania, semiotyczna teoria języka oraz język jako konstrukcja osobista i społeczna.	15-ZHJ-ZU_05
Poza tym, łącząc dawne i współczesne podejścia do badania języków w kontaktach, zajęcia w ramach kursu wprowadzają zagadnienia (6) indywidualnego poliglotyzmu, który można odróżnić od wielojęzyczności społecznej.	15-ZHJ-ZU_06
W tym szczególnym kontekście uwagę poświęca się też badaniom (7) wzajemnych relacji między językami, które wynikają z kontaktów między ich użytkownikami, a także indywidualnej i zbiorowej aktywności użytkowników języków, mającej na celu wpływanie na funkcję, strukturę i nabywanie języków jako środków komunikacji w obrębie danych społeczności.	15-ZHJ-ZU_07
Znaczna część kursu poświęcona jest zasadom analizy tekstów językowych. W szczególności skupiają się one na (8) pragmatycznych teoriach aktów mowy i grzeczności językowej.	15-ZHJ-ZU_08
Ponadto zajęcia zainteresować mają studentów między takimi szczegółowymi tematami, jak (9) status przedmiotu badań pragmatyki językowej, badania w zakresie pragmatyki językowej a sposoby istnienia języka, przejawianie się języka w konkretnych działaniach, akty mówienia i słuchania, a także mentalne procesy tworzenia i interpretowania znaków,	15-ZHJ-ZU_09
(10) pragmatyka tekstu a klasyfikacja odmian języka, miejsce pragmatyki wśród innych nauk o języku, retoryka jako pragmatyczna sztuka argumentacji, retoryka tekstu i retoryka interpersonalna w pragmatyce,	15-ZHJ-ZU_10
(11) etykieta w pragmatyce komunikacji werbalnej, pojęcie twarzy w pragmatyce socjologicznej oraz pragmatyczne strategie w teorii grzeczności,	15-ZHJ-ZU_11
(12) pragmatyka perswazji w słownej manipulacji w kontekście aktów mowy i pragmatycznych celów komunikacji.	15-ZHJ-ZU_12

5. Zalecana literatura:

- Austin, John L(angshaw) 1962/1975. *How to Do Things with Words: (The William James Lectures Delivered at Harvard University in 1955)* Oxford: Clarendon Press.
- Brown, Penelope, Stephen C(urris) Levinson. 1987. *Politeness: Some Universals in Language Usage*. Cambridge: Cambridge University Press. [First published as part of Ester N. Goody (red.) 1978. *Questions and Politeness: Strategies in Social Interaction*. Cambridge: Cambridge University Press].
- Crystal, David 1987. *The Cambridge Encyclopedia of Language*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Crystal, David 1995. *The Cambridge Encyclopedia of the English Language*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Crystal, David 1997. *English as a Global Language*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Grice, H(erbert) Paul 1975. "Logic and conversation". w: Peter Cole, Jerry L. Morgan (red.) 1975. *Syntax and Semantics, Volume 3: Speech Acts*. New York: Academic Press, 41–58.
- Heinz, Adam 1978. *Dzieje językoznawstwa w zarysie*. Warszawa: Państwowe Wydawnictwo Naukowe.
- Hjelmslev, Louis Trolle. 1979 [1953 {1943}]. Prolegomena do teorii języka, w: Halina Kurkowska, Adam Weinsberg (red.) *Językoznawstwo strukturalne. Wybór tekstów*. Tłum. z j. ang. Halina Kurkowska i Adam Weinsberg. Warszawa: Państwowe Wydawnictwo Naukowe, 44–137.
- Ivić, Milka [1963/1975] 1966/1975. [Pravci u lingvistici. 3., dop. izd. Ljubljana, Državna založba Slovenije] *Kierunki w lingwistyce*. Przeł. Anna Wierzbicka. Wrocław, Warszawa, Kraków: Zakład Narodowy imienia Ossolińskich /Wyd. 2. rozszerzone z 3. wydania serbochorwackiego. Przeł. Kazimierz Feleszko, Anna Wierzbicka. Wrocław (etc.): Zakład Narodowy imienia Ossolińskich.
- Leech, Geoffrey (Neil) 1983. *Principles of Pragmatics*. London, UK: New York, NY: Longman.
- Leech, Geoffrey (Neil) 2014. *The Pragmatics of Politeness*. Oxford, New York: Oxford University Press (Oxford Studies in Sociolinguistics).
- Paveau, Marie-Anne, Georges-Élia Sarfati [2003] 2009. [Les grandes théories de la linguistique. De la grammaire comparée à la pragmatique. Paris: Armand Colin (U)] *Wielkie teorie językoznawcze. Od językoznawstwa historyczno-porównawczego do pragmatyki*. Tłum. Iwona Piechnik. Kraków: Avalon & Flair.

- Robins, Robert H. 1967. *A Short History of Linguistics*. Bloomington, London: Indiana University Press.
- Searle, John R(oger) 1969. *Speech Acts. An Essay in the Philosophy of Language*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Seuren, Pieter A. M. 1998. *Western Linguistics. An Introduction*. Blackwell Publishers, Oxford.
- Skibski, Krzysztof (red.), *Etyka i etykieta w komunikacji językowej*. Poznań: Wydawnictwo Poznańskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk.
- Wąsik, Elżbieta Magdalena 2010. *Coping with an Idea of Ecological Grammar*. Frankfurt am Main (etc.): Peter Lang. Internationaler Verlag der Wissenschaften (Philologica Wratislaviensia: From Grammar to Discourse 2).
- Wąsik, Zdzisław 2016. *From Grammar to Discourse. Towards a Solipsistic Paradigm of Semiotics*. Poznań: Wydawnictwo Naukowe UAM.

III. Informacje dodatkowe

1. Metody i formy prowadzenia zajęć umożliwiające osiągnięcie założonych EU (proszę wskazać z proponowanych metod właściwe dla opisywanych zajęć lub/i zaproponować inne)

Metody i formy prowadzenia zajęć	X
Wykład z prezentacją multimedialną wybranych zagadnień	X
Wykład konwersatoryjny	X
Wykład problemowy	X
Dyskusja	X
Praca z tekstem	X
Metoda analizy przypadków	
Uczenie problemowe (Problem-based learning)	
Gra dydaktyczna / symulacyjna	
Rozwiązywanie zadań (np.: obliczeniowych, artystycznych, praktycznych)	
Metoda ćwiczeniowa	
Metoda laboratoryjna	
Metoda badawcza (dociekania naukowego)	
Metoda warsztatowa	
Metoda projektu	
Pokaz i obserwacja	
Demonstracje dźwiękowe i/lub video	
Metody aktywizujące (np.: „burza mózgów”, technika analizy SWOT, technika drzewka decyzyjnego, metoda „kuli śniegowej”, konstruowanie „map myśli”)	
Praca w grupach	
Inne (jakie?) -	
...	

2. Sposoby oceniania stopnia osiągnięcia EU (proszę wskazać z proponowanych sposobów właściwe dla danego EU lub/i zaproponować inne)

Sposoby oceniania	Symbole EU dla zajęć/przedmiotu					
	15-ZHJ	15-ZHJ	15-ZHJ	15-ZHJ	15-ZHJ	15-ZHJ
	-	-	-	-	-	-
	ZU_	ZU_	ZU_	ZU_	ZU_	ZU_
	1-	1-	1-	1-	1-	1-
	12	12	12	12	12	12
Egzamin pisemny						

Egzamin ustny						
Egzamin z „otwartą książką”						
Kolokwium pisemne						
Kolokwium ustne						
Test						
Projekt						
Esej						
Raport	X	X	X	X	X	X
Prezentacja multimedialna						
Egzamin praktyczny (obserwacja wykonawstwa)						
Portfolio						
Inne (jakie?) – obowiązkowy udział w zajęciach prowadzonych zdalnie połączony z aktywnością w części przewidzianej na podsumowanie poszczególnych tematów	X	X	X	X	X	X
...						

3. Nakład pracy studenta i punkty ECTS

Forma aktywności		Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności
Godziny zajęć (wg planu studiów) z nauczycielem		24
Praca własna studenta*	Przygotowanie do zajęć	8
	Czytanie wskazanej literatury	20
	Przygotowanie pracy pisemnej, raportu, prezentacji, demonstracji, itp.	20
	Przygotowanie projektu	
	Przygotowanie pracy semestralnej	
	Przygotowanie do egzaminu / zaliczenia	
	Inne (jakie?) -	
	...	
SUMA GODZIN		72
LICZBA PUNKTÓW ECTS DLA MODUŁU ZAJĘĆ/PRZEDMIOTU		5

* proszę wskazać z proponowanych przykładów pracy własnej studenta właściwe dla opisywanego modułu lub/i zaproponować inne

1. Kryteria oceniania wg skali stosowanej w UAM:

bardzo dobry (bdb; 5,0): znakomita znajomość tematyki realizowanej w ramach kursu i doskonała umiejętność interpretowania poszczególnych zagadnień w odniesieniu do treści oferowanych na innych przedmiotach, przejawiające się w ustnych wypowiedziach w czasie zajęć i pisemnych streszczeniach zajęć pisanych przez studenta w domu;
dobry plus (+db; 4,5): lepsza niż dobra znajomość tematyki i kojarzenia faktów;
dobry (db; 4,0): dobra znajomość tematyki i umiejętność kojarzenia faktów;
dostateczny plus (+dst; 3,5): zadawalająca znajomość tematyki i umiejętność kojarzenia faktów;
dostateczny (dst; 3,0): słaba znajomość tematyki i umiejętność kojarzenia faktów;

niedostateczny (ndst; 2,0): ewidentny brak znajomości tematyki realizowanej w ramach kursu (nieobecność na zajęciach, brak raportu z zajęć)

English description

The course is addressed to those students who are interested in contemporary approaches to language, its structure, acquisition, and use from the viewpoint of its relationships with its individual speakers as members of culture and society. Its aim is to characterize the role of language as a medium of human communication and cognition through the presentation of the achievements of linguistic and nonlinguistic sciences of language. Accordingly, the course will demonstrate how the disciplines of language studies have contributed to the understanding of man with reference to his mental endowments and environmental settings, as well as how they have been influenced by the development of other academic disciplines.

Students will be introduced to hypothetical-deductive ways of reasoning through the explanatory-conversational method of lecturing. They are expected to write brief reports on selected classes conducted remotely. To receive credits, they are obliged to participate in classes regularly and to submit their reports at the end of the semester.